

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

תא"ק 11741-05-18 בנק הפועלים תל אביב סניף שאול המלך 12532 נ' מנורה
מבטחים ביטוח בע"מ

לפני כבוד השופט אריה ביטון

בנק הפועלים בע"מ

התובע:

נגד

מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

הנתבעת:

פסק דין

פתח דבר

1. המחלוקת בתיק זה נסובה סביב שאלת ביטולה של פוליסה לביטוח חיים, שהנפיקה הנתבעת כחברת ביטוח לטובת מבוטחה, כשהבנק התובע נקבע בה כמוטב בלתי חוזר בגובה יתרת ההלוואה הבלתי מסולקת שנטל המבוטח ממנו, כפי שתהא במועד פטירת המבוטח.
2. משהתברר לבנק כי המבוטח נפטר, דרש הבנק מחברת הביטוח לשלם לו את תגמולי הביטוח בהתאם לסכום המובטח בפוליסה וליתרת ההלוואה. אלא שחברת הביטוח טענה כי הפוליסה בוטלה זה מכבר בשל פיגור המבוטח בתשלום דמי הפרמיה, וכי הודעה על כך נמסרה לבנק. הבנק מצדו טוען, כי לא נמסרה לו הודעה כדיון על ביטול הפוליסה, ועל כן זכאי הוא לתגמולי הביטוח המובטחים בפוליסה.
3. במהלך הדיון בתיק, התברר כי לאחר הודעת הביטול נחתם בין הנתבעת למבוטח הסדר תשלומים לפירעון חוב דמי הפרמיה, אשר בו לא עמד המבוטח. כן נטען, כי המבוטח בחר לבטל את הפוליסה בעצמו. להלן יבחנו טענות הצדדים, כפי שעלו במסגרת הדיון בתיק זה, ובהתאם להוראות הדיון הרלוונטיות.

תפוצה

מזכירות	3/10
מתמחים	
עו"ד	ל"ע

1 מתוך 11

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

תא"ק 11741-05-18 בנק הפועלים תל אביב סניף שאול המלך 12532 נ' מנורה
מבטחים ביטוח בע"מ

עיקרי טענות הצדדים

4. לטענת התובע, ביום 19.1.17 חתם עו"ד משה ישראל ז"ל (להלן: "המבוטח") בסניף בנק 532 של התובע, על כתב התחייבות להחזרת הלוואה בסך 2,080,000 ₪. לצורך הבטחת פירעון האשראי וההלוואות שנטל המבוטח מהבנק, הוציא המבוטח פוליסה לביטוח חיים עוד מיום 1.7.15 אצל חברת הביטוח – הנתבעת, ע"ס 6,605,000 ₪ (להלן: "הפוליסה"), ובה קבע כי הבנק הינו המוטב היחיד בפוליסה בהוראה בלתי חוזרת, בגובה יתרת ההלוואה הבלתי מסולקת, כפי שתהא במועד הפטירה ועפ"י הנקוב בספרי הבנק. במסגרת תנאי הפוליסה, נרשמה התחייבות הנתבעת להודיע בכתב לתובע 30 ימים מראש, בכל מקרה של ביטול הפוליסה, וזאת על מנת לאפשר לבנק להמשיך לשלם את הפרמיה תחת המבוטח.
5. ביום 3.8.17, הגיש הבנק תביעה כנגד המבוטח ע"ס 2,165,764 ₪, במסגרתה ניתן בתאריך 15.11.17 פסק דין בהיעדר הגנה. בתאריך 5.11.17 נפטר המבוטח, כאשר בדיעבד הסתבר לתובע, כי עוד ביום 1.7.16 בוטלה הפוליסה ע"י הנתבעת עקב אי תשלום פרמיה, ומבלי שניתנה, לטענת התובע, הודעה כנדרש, אלא שלטענתו נשלחה הודעה ראשונה ביום 21.08.16 על אי תשלום הפרמיה והודעה שנייה על ביטול הפוליסה נשלחה רק בתאריך 30.1.17, כחצי שנה לאחר ביטול הפוליסה בפועל. שתי ההודעות נשלחו לכתובת לא נכונה של התובע בדרך פתח תקוה 32 בתל אביב, בה לא מצוי סניף בנק של התובע. כל זאת, תחת משלוח הודעה במועד לכתובת הסניף שנתן את ההלוואה.
6. לטענת הנתבעת, המבוטח בוטח אצלה החל משנת 2002 בפוליסה, אולם, החל משנת 2014 הפסיק לשלם את דמי הפרמיה כסדרם ומידי תקופה היה מסדיר את חובותיו כלפיה. ביום 22.5.15 ביקש המבוטח לשעבד את סכום הביטוח למקרה מוות בפוליסה לטובת התובע, כאשר בהתאם להוראת הפוליסה, נקבע כי סכום הביטוח שישולם במקרה זה על ידי הנתבעת, הינו סכום יתרת חוב ההלוואה בגינה נעשה הביטוח כפי הרשום בספרי הבנק. מכתב התראה ראשון על אי תשלום הפרמיות נשלח למבוטח בתאריך 21.07.16, ומכתב התראה נוסף נשלח אליו ביום 21.08.16. מכתב התראה דומה נשלח באותו היום גם לתובע. המכתב שנשלח לתובע הועבר באמצעות דואר רשום ונמשך על ידי הנמען, ומכאן, שהתובע ידע על ביטול פוליסת הביטוח.
7. עוד לטענת הנתבעת, הגיע עמה המבוטח להסדר תשלומים לפיו ישלם הוא את חוב הפרמיה בסך 90,588 ₪ בשלושה תשלומים חודשיים, אך משעמד רק בתשלום הראשון, נשלחה ההודעה מיום 30.1.17, למבוטח ולתובע, על ביטולה של הפוליסה. ביום 6.7.17 פנתה אחותו של המבוטח לנתבעת והודתה כי על אף שהתקבלו מכתבי ההתראה, עקב מחסור כספי, לא יוכל המבוטח לעמוד בתשלום הפרמיות, ועל כן בחר הוא לבטל את הפוליסה.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

תא"ק 18-05-11741 בנק הפועלים תל אביב סניף שאול המלך 12532 נ' מגורה
מבטחים ביטוח בע"מ

דין והכרעה

8. כאמור בפתח הדברים, השאלה המרכזית הנתונה במחלוקת היא: האם בוטלה פוליסת הביטוח כדין? מתשובה לה נגזרת זכותו של התובע לקבלת תגמולי ביטוח בעת קרות מקרה הביטוח. מספר טענות שהעלו הצדדים במהלך הדין בתיק מצריכות ליבון והכרעה:

א. האם הנתבעת ביטלה את הפוליסה כדין?

ב. האם הסדר התשלומים שנערך עם המבוטח לאחר הביטול האריך את תוקפה של הפוליסה?

ג. האם המבוטח בחר לבטל את הפוליסה בעצמו?

9. כאמור לעיל, עניין לנו בחוזה ביטוח שנכרת בין המבוטח לבין הנתבעת כמבטחת. סעיף 1 לחוק חוזה הביטוח, התשמ"א-1981 (להלן: "החוק"), מגדיר את מהות חוזה הביטוח כהסכם בין מבטח למבוטח המחייב את המבטח, תמורת דמי ביטוח, לשלם, בקרות מקרה הביטוח, תגמולי ביטוח למוטב. ואילו מסמך הפוליסה הוא המפרט את זכויות הצדדים וחויביהם.

10. במקרה שלפנינו, המדובר בפוליסה לביטוח חיים שערך המבוטח אל מול הנתבעת. בביטוח חיים, כאמור בסעיף 41 לחוק, מקרה הביטוח הוא מותו של המבוטח. ומשהמבוטח נפטר ביום 5.11.17, חל מקרה הביטוח, המזכה, לכאורה, את המוטב בתגמולי הביטוח, אלא אם כן תוכח טענת הנתבעת כי הפוליסה בוטלה בטרם קרות מקרה הביטוח.

11. בפוליסה שהוציאה הנתבעת, נקבע התובע - בנק הפועלים בע"מ - כמוטב בקביעה בלתי חוזרת בגובה סכום הביטוח ועד לסך של 6,605,000 ש"ח, בהתאם ליתרת חוב ההלוואה כפי הרשום בספרי הבנק, ובתנאי שהפוליסה בתוקף במועד קרות מקרה הביטוח. כן נקבע, כי המבטחת מתחייבת להודיע בכתב לבנק הפועלים בע"מ תוך 30 יום מראש קודם ביטול הפוליסה.

12. להלן נבחן אחת לאחת את טענות הצדדים בהתאם לשאלות הדרושות להכרעה, כמפורט לעיל, ובהתאם להוראות הדין החל בכל אחת מהנסיבות השונות.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

תא"ק 18-05-11741 בנק הפועלים תל אביב סניף שאול המלך 12532 נ' מנורה
מבטחים ביטוח בע"מ

א. הפוליסה בוטלה כדין על ידי הנתבעת

13. במקרה שלפנינו, מלכתחילה החלה הנתבעת בהליך ביטול החוזה בשל פיגור המבוטח בתשלום דמי הביטוח שנדרשו ממנו. לפיכך, כרי כי חל בעניין סעיף 15 לחוק, המהווה הסדר ספציפי לעניין זה, החל על כל סוגי הביטוח.

14. סעיף 15 לחוק, עוסק בביטול חוזה הביטוח בידי המבוטח, באמצעות הסדר ספציפי הנועד למקרה בו לא משולמת פרמיית הביטוח ע"י המבוטח, וכך לשונו של הסעיף:

"(א) לא שולמו דמי הביטוח או חלק מהם במועדם ולא שולמו גם תוך 15 ימים לאחר שהמבוטח דרש מן המבוטח בכתב לשלם, רשאי המבוטח להודיע למבוטח בכתב כי החוזה יתבטל כעבור 21 ימים נוספים אם הסכום שבפיגור לא יסולק לפני כן.

(ב) נקבע מוטב שאינו המבוטח והקביעה היתה בלתי חוזרת, אין המבוטח רשאי לבטל את החוזה אלא אם הודיע על הפיגור למוטב בכתב והמוטב לא סילק את הסכום שבפיגור תוך 15 ימים מהיום שנמסרה לו ההודעה."

חוק חוזה הביטוח קובע דין מיוחד לגבי ביטול החוזה מחמת פיגור בתשלום דמי הביטוח. דין מיוחד זה מוציא את הוראת הביטול הכללית שבסעיף 10 לחוק ואת הוראות הביטול של דיני החוזים הכלליים. לפי ההסדר הקבוע בסעיף 15, כוח הביטול של המבוטח מותנה בהענקת שתי ארכות למבוטח לסילוק החוב שבפיגור. כך יוצא ששלושה שלבים מביאים לידי ביטול חוזה ביטוח מחמת איחור בתשלום דמי הביטוח: פיגור בתשלום, דרישה בכתב לתשלום החוב שבפיגור והודעת ביטול. אך אם נקבע מוטב בקביעה בלתי חוזרת, מותנית זכות הביטול של המבוטח במתן ארכה למוטב לסילוק החוב שבפיגור. די בהודעה לגבי עצם הפיגור שיכולה להישלח במקביל לדרישת התשלום מהמבוטח. יש להדגיש כי, הוראת סעיף 15 הינה הוראה קוגנטית שאין להתנות עליה, אלא לטובת המבוטח או המוטב בלבד, כאמור בסעיף 39(ב) לחוק, ותחולתה משתרעת על כל סוגי הביטוח (ראו: י. אליאס, דיני ביטוח, מהדורה שלישית, עמ' 756-755, 771).

15. סעיף 45 (ג) לחוק, העוסק בביטול חוזה לביטוח חיים, רלוונטי אף הוא לענייננו, וזו הוראת הסעיף:

(ג) נקבע מוטב שאינו המבוטח קביעה בלתי חוזרת, והחוזה בוטל שלא כאמור בסעיף קטן (ב), על המבוטח להודיע על כך מיד בכתב למוטב."

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

תא"ק 11741-05-18 בנק הפועלים תל אביב סניף שאול המלך 12532 נ' מנורה
מבטחים ביטוח בע"מ

הוראת סעיף קטן (ג) דנה בכל מקרה של ביטול החוזה, בין על ידי המבטח ובין על ידי המבוטח, פרט לביטול האמור בסעיף קטן (ב), דהיינו לביטול על ידי המבוטח על פי הזכות שניתנה לו בסעיף קטן (א). סעיף קטן (ג) מחייב את המבטח להודיע מיד בכתב למוטב על הביטול, שאז יכנס הביטול לתוקף לאחר 15 ימים מיום המצאת הודעת הביטול, כאמור בסעיף 10 לחוק. אלא שאין הוא מקנה למוטב זכות לאמץ את החוזה אלא אך הזדמנות לבוא בדברים עם המבטח ולהציע לו הצעות בדבר המשכו, אימוצו או חידושו של החוזה. יחד עם זאת, יש לציין, כי בביטול החוזה על ידי המבטח בשל פיגור בתשלום דמי הביטוח (הפרמיה) יחול ההסדר הקבוע בסעיף 15(ב) לחוק המוחל על כלל סוגי הביטוחים, ולמוטב יוקנו 15 ימים בהם יוכל לאמץ את הפוליסה, לסלק את הסכום שבפיגור ולשלם את דמי הביטוח במקום המבוטח, וזוה למנוע את ביטול החוזה (ראו: אורי ידן, חוק חוזה הביטוח, התשמ"א-1981, עמ' 122-123; אלון ברנר, ביטוח, עמ' 178).

16. יוצא איפוא, כי יש לבחון את העמידה בתנאי סעיף 15 לחוק לצורך בחינת השאלה באם הנתבעת ביטלה כדין את הפוליסה. הנתבעת הראתה כי למבוטח נוצרה יתרת חוב כלפיה בשל אי תשלום דמי פרמיה חודשיים החל מחודש יולי 2016, כעולה מדף 23 למוצג נ/1 שהוגש וסומן בתיק. העדה מטעם הנתבעת, הגב' שרה נובומיאסט, אישרה עניין זה הן בתצהיר עדותה הראשית והן בחקירתה הנגדית (עמ' 21 לפרוטוקול). לפיכך, ביום 21.7.16 שלחה הנתבעת למבוטח מכתב התראה ראשון, כאמור בנספח ג' לתצהיר הנתבעת, ובו דרשה אותו לשלם את דמי הפרמיה בתוך 15 ימים. כמו כן, ביום 21.8.16 נשלח למבוטח מכתב התראה שני מאת הנתבעת, כאמור בנספח ד' לתצהיר הנתבעת, שבמסגרתו הודיעה היא לו כי הפוליסה תבוטל אם זה לא יסלק את הפיגור בתוך 21 ימים. מכתב התראה שני זה מהווה הודעת ביטול אשר בחלוף המועד הנקוב בו, מעת שנמסרה ההודעה למבוטח, מבוטל חוזה הביטוח. בכך עמדה הנתבעת כמבטחת בהוראות סעיף 15(א) לחוק, ומבחינתו של המבוטח נכנס הביטול לתוקף בתום המועד שנקבע בהתראה השניה משזה לא סילק את חוב הפיגורים ולא טען כנגד הביטול.

17. אלא שבמקרה שלפנינו, התובע נקבע בפוליסה כמוטב בקביעה בלתי חוזרת, שלגביו חלים הוראות סעיף 15(ב) לחוק. ומכאן, שאין הביטול נכנס לתוקף קודם למתן התראה למוטב על הפיגור. בהתאם לכך, יש לברר האם קיבל התובע הודעה בכתב מהנתבעת על הפיגור, שאז מוקנים לתובע 15 ימים לצורך סילוק הסכום שבפיגור בטרם תבוטל הפוליסה. צריך לומר, כי לאור האפשרות הקיימת להתנות על הוראת הסעיף לטובת המבוטח או המוטב, אזי בשל הוראת הפוליסה לפיה "המבטחת מתחייבת להודיע בכתב לבנק הפועלים בע"מ תוך 30 יום מראש קודם ביטול הפוליסה", אזי במקרה דנן, מוקנים לתובע 30 ימים לצורך סילוק הסכום שבפיגור בטרם תבוטל הפוליסה לאחר קבלת ההודעה בכתב, ולא 15 ימים כהוראת החוק.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

תא"ק 18-05-11741 בנק הפועלים תל אביב סניף שאול המלך 12532 נ' מנורה
מבטחים ביטוח בע"מ

18. מן הראיות שהוצגו בפניי, עולה כי מכתב ההתראה השני, שנשלח למבוטח, נשלח אף לתובע ביום 21.8.16, כעולה מנספח ה' לתצהיר הנתבעת. אלא שלטענת התובע, מכתב זה לא נשלח לכתובת נכונה, ואף לא התקבל אצלו בסניף הבנק ובכלל. להלן נבחן שתי טענות אלו.

19. באשר לטענת התובע כי הכתובת למשלוח ההודעה על הפיגור בטרם ביטול הפוליסה צריכה היתה להיות לכתובת סניף הבנק של התובע, סניף 532 ברח' שאול המלך ת"א, לא מצאתי לכך כל תימוכין באיזו מטענות התובע. דף הפוליסה שהוצג בידי שני הצדדים מחייב את הנתבעת להודיע בכתב ל"בנק הפועלים בע"מ" ללא ציון סניף מסוים או כתובת של הבנק, ומכאן שאין כל ממש בטענת התובע, משאין כל התחייבות מפורשת לכך. יתר על כן, בהתאם לסעיף 123(ג) לחוק החברות, התשנ"ט-1999, **"המצאת מסמך לחברה תהיה בהנחה במשרדה הרשום של החברה כפי שהוא רשום אצל הרשם בשעת המסירה, או במשלוח אליו בדואר"**. ברי כי סניף של בנק אינו אישיות משפטית נפרדת, ובעצם ההמצאה לכתובת הראשית של התאגיד הבנקאי, די כדי לעמוד בחובת ההמצאה. התובע, שעליו מוטל נטל ההוכחה, לא הציג תדפיס רשם החברות באשר למשרד הרשום של התאגיד הבנקאי, ומשכך לא ברורה מהי הכתובת הנכונה לה הוא טוען, והאם הכתובת אליה נשלחה ההתראה בפועל, בדרך פתח תקוה 32 תל אביב-יפו, הינה כתובתו אם לאו. התובע בחר שלא להתייחס לעניין זה במסגרת טיעוניו וראיותיו, ומכאן שלא נמצא ממש בטיעון כללי זה.

20. יחד עם זאת, תנאי לשכלול הביטול של הפוליסה הוא מסירת הודעה למוטב באשר לחוב שבפיגור. דהיינו, כל אימת שדבר הפיגור לא הגיע בפועל לידיעתו של המוטב, לא רשאי המבטח לבטל את החוזה. ורק באם מוכיח המבטח כי ההודעה נמסרה למוטב, וזה האחרון לא סילק את החוב שבפיגור במועד, דהיינו בתוך 30 הימים הנתונים לו לפי הפוליסה, רק אז תכנס לתוקף הוראת ביטול הפוליסה. התובע טוען, כי לא קיבל את ההודעה לידי. עדותו של העד מטעם התובע, מר בינשטוק, התייחסה אך ורק לקבלת המכתב בסניף אותו הוא מנהל, אולם אין בה די כדי לסתור קבלת המכתב אצל הבנק בכלל, דבר שאף העד לא היה מוכן לקחת עליו אחריות. לעומת זאת, הנתבעת הראתה כי ההתראה למוטב נשלחה בדואר רשום, וזו אף הציגה את מסלול דבר הדואר, כעולה מנספח ו' לתצהירה. לפי מסלול זה יוצא, כי דבר הדואר התקבל לת.ד. 27 בסניף מקווה ישראל, וביום 14/9/16 נמסר הוא לנציג הנמען. מסלול זה תואם אף את מעקב המשלוחים המצוי באתר דואר ישראל, כמוצג בנספח ח' לתצהיר הנתבעת. מכאן, שדי באישור הדואר כי דבר הדואר נמסר לנמען כדי לעמוד בחזקת המסירה לידיו של התובע ולהעביר אליו את הנטל לסתור אישור זה של הדואר הרשום. יש לציין, כי לחזקת מסירה זו משמעות ותוקף רב יותר מזה של החזקה הקבועה בסעיף 57 לפקודת הראיות, המתייחסת לדבר דואר רגיל. הנטל להפריך חזקה זו מוטל על שכם התובע, וזה לא הרים אותו כדבעי.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

תא"ק 11741-05-18 בנק הפועלים תל אביב סניף שאול המלך 12532 נ' מנורה
מבטחים ביטוח בע"מ

21. אלא שהנתבעת לא הסתפקה בזאת, וביקשה לברר את טענת התובע באשר לכתובת זו שאליה נשלח מכתב ההתראה. כעולה מדו"ח החקירה, שהוגש כראיה לתיק (נספח ז') לתצהירי הנתבעת), התברר כי ת.ד. מס' 27 הינו תא דואר של בנק הפועלים וכי דברי דואר הממוענים לתובע בכתובת דרך פ"ת 32 ת"א מגיעים לבנק באמצעות סניף מקווה ישראל וממוינים לאחד משני תאי דואר. 23 ו-27, השייכים לבנק, ונציג הבנק מושך אותם מהם. מכתב אשר נשלח על ידי חברת החקירות לבנק לאותה כתובת בדרך פ"ת 32 ת"א ביום 1.2.19 התקבל כעבור פחות מ-72 שעות בבנק הפועלים ואישש את ממצאי החקירה.

22. ב"כ התובע בחר שלא לחקור את החוקר, מר יניב ארז, על תצהירו, ומשכך, אין אלא לקבל את ממצאי החקירה במלואם על תוכנם, ולקבוע כי מכתב ההתראה מיום 21.8.16 שנשלח לתובע על ידי הנתבעת נמסר לתובע ביום 14.9.16 וכדין. יתר על כן, תקירת מנהל סניף דואר מקווה ישראל, מר אבינועם שרעבי, לא העלתה דבר שיש בו כדי לשלול את מסקנות החוקר ואו את אישור הדואר כי דבר הדואר נמסר לתובע. ניסיונו של ב"כ התובע להתמקד בהודעה השניה שנשלחה לתובע לאחר אישור המסירה לנמען, לא הצליחה לערער במשהו את מהימנות קבלת דבר הדואר אלא אך להעלות אפשרות סבירה שבין קבלת האישור על המסירה לבין העלאתו במערכת הממוחשבת חלף זמן של כמה ימים שהוביל להוצאה אוטומטית של ההודעה השניה. אולם, אין בהוצאת ההודעה השניה כדי לפגום בעצם קבלת האישור על מסירת דבר הדואר לנמען עוד במסגרת ההודעה הראשונה ובמועד שבו הדבר עודכן במערכת הממוחשבת. ב"כ התובע בחר שוב שלא להתייחס כלל לממצאי החוקר כי תא דואר 27 בסניף מקווה ישראל הינו תא דואר למסירת דברי דואר לתובע, ואף מנהל סניף 532, מר בינשטוק, שהעיד מטעם התובע, לא ידע להסביר את מסלול דבר דואר הנשלח לבנק באמצעות סניף מקווה ישראל, הגם שזה עובד בבנק 45 שנים, והכיצד זה יתכן שמכתב ההתראה יתקבל בבנק ולא יגיע אליו. יחד עם זאת, זה לא שלל את אפשרות העברתו מהנהלה הראשית לסניף.

23. יוצא איפוא, כי בהתאם להוראות הפוליסה, לנתבעת לא היתה חובה לשלוח את מכתב ההתראה לכתובת הסניף ממנו נלקחה הלוואת המבוטח, וממילא, בהתאם לדין, די לה בהמצאתה לכתובת הרשומה של הבנק. כתובת זו אף לא הובררה ולא הוכחה על ידי התובע, ומכאן, שלא נשללה הכתובת של הבנק אליה נשלחה ההתראה. אולם, מעבר לאמור, גם אם כתובת זו שגויה היא, הרי שבהתאם לגישת ההלכה הפסוקה, דרך המסירה טפלה לעיקר, דהיינו לחובת המסירה עצמה, שכן תנאי לשכלול ביטול הפוליסה הוא מסירת ההודעה למוטב. ובמקרה דנן, הוכיחה הנתבעת כי התובע קיבל לידיו את מכתב ההתראה ביום 14.9.16, ומשכך אין משמעות עוד לטענה בדבר כתובת המסירה, שנראה כי נטענה בחוסר תום לב לנוכח התעלמות התובע מן הנתונים שהציגה הנתבעת ביחס לכתובת הנכונה, ושברי כי היו בידיעתו ובשליטתו של התובע לבררם כדבעי.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

תא"ק 18-05-11741 בנק הפועלים תל אביב סניף שאול המלך 12532 נ' מנורה
מבטחים ביטוח בע"מ

24. בנסיבות אלו, היו נתונים לתובע 30 ימים לסלק את החוב שבפיגור, דהיינו עד ליום 14.10.16, אולם, זה בחר שלא לעשות כן. לפיכך, החל מיום 15.10.16 נכנסה לתוקף הודעת הביטול של הפוליסה שמסרה הנתבעת למבוטח ולמוטב, הוא התובע, בשל הפיגור בתשלום דמי הביטוח, כדרישת הוראות סעיף 15 לחוק.

25. המסקנה היא שהנתבעת ביטלה את הפוליסה כדין מכוח הוראת סעיף 15 לחוק.

ג. הסדר התשלומים לא האריך את תוקפו של חוזה הביטוח

26. כעת נבחן את טענת התובע כי הסדר התשלומים, שנערך בין המבוטח לבין הנתבעת, האריך את תוקפו של חוזה הביטוח. ביום 27.11.16, דהיינו לאחר שהפוליסה בוטלה בידי הנתבעת, הגיעו המבוטח והנתבעת להסדר תשלומים לצורך פירעון חובו, שעמד על סך של 90,558 ₪, בפריסה לשלושה תשלומים שווים. אלא, שלטענת הנתבעת רק התשלום הראשון כובד ושאר התשלומים לא כובדו וההמחאות חזרו. לפיכך, שלחה הנתבעת למבוטח ולתובע הודעה ביום 30.1.17 על ביטול הפוליסה.

27. לטענת התובע, עם חתימת ההסדר, ולכל המאוחר עם ביצוע התשלום הראשון, חזרה הפוליסה לתיקונה. מכיוון שהמבוטח לא עמד ביתר התשלומים, חידשה הנתבעת את ההליכים לביטול הפוליסה כאשר היה עליה לפעול מלכתחילה בכל ההליכים מול המבוטח, תוך שליחת מכתבי התראה חדשים ולא להסתמך על מכתב ההתראה מיום 21.8.16. יתר על כן, נטען כי אף המכתב מיום 30.1.17 לא התקבל בסניף הבנק של התובע.

28. נדמה, כי התובע נקלע לכלל טעות בפרשנותו את הסדר התשלומים. ראשית, אין בהסדר התשלומים כל הוראה לגבי חידוש הפוליסה וכל כולה פירעון חוב עבר של המבוטח. שנית, ביחס לתשלומים השוטפים היה על המבוטח להעביר הוראת קבע חתומה ומאושרת על ידי הבנק. אך גם דבר זה לא נעשה על ידי המבוטח, כפי שאישרה העדה מטעם הנתבעת בחקירתה הנגדית (עמ' 22 לפרוטוקול). שלישית, וזהו העיקר לענייננו, בניגוד לטענת התובע, הפוליסה לא חזרה לתיקונה ולא חודשה כלל וכלל. ההלכה הפסוקה מורה, כי מקום שבו הסכימו הצדדים להתנות את חידוש הפוליסה בפירעון עבר של המבוטח, מהווה תשלום החוב תנאי לשכלול חוזה הביטוח. לפיכך, משלא שולם החוב במלואו, לא התקיים התנאי המתלה, החוזה לא נכרת, והוראות חוק חוזה הביטוח, ובכלל זה הוראות סעיף 15 לחוק, לא נכנסו לתוקף (ראו: י. אליאס, שם, עמ' 757). יוצא אפוא, כי משהמבוטח לא פרע את חובו לנתבעת, לא חודשה הפוליסה וזו נותרה מבוטלת בהסתמך על ביטולה

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

תא"ק 18-05-11741 בנק הפועלים תל אביב סניף שאול המלך 12532 נ' מנורה
מבטחים ביטוח בע"מ

של הנתבעת, שהשוכח עוד טרם החתימה על הסדר התשלומים. באין חידוש לפוליסה אף לא נדרשה הנתבעת להפעיל מחדש את הוראות סעיף 15 לחוק או לשלוח מכתבי התראה מחדשים, ועל כן, אף אין משמעות לשליחת הודעת הביטול ביום 30.1.17, שנשלחה לפני משורת הדין ובאין כל דרישה קונסטיטוטיובית לעשות כן.

29. חיזוק לפרשנות זו מקבלים ממקור נוסף בדין. ביטול פוליסה לביטוח חיים בשל אי תשלום פרמיה נתון להסדר מיוחד שנקבע בחוזר המפקח על הביטוח 1985/3. הסדר זה מעניק למבוטח אפשרות להחיות את הפוליסה המבוטלת במשך שלושה חודשים מיום הביטול. הוראת המפקח מחייבת את חברות הביטוח לכלול בכל פוליסה לביטוח חיים את התנאי הבא: **"במקרה שהפוליסה בוטלה כתוצאה מאי תשלום הפרמיה – רשאי המבוטח/בעל הפוליסה, במשך שלושה חודשים מיום הביטול, לדרוש את חידושה בתנאי שכל הפרמיות אשר היה על המבוטח/בעל הפוליסה לשלם, אלמלא בוטלה הפוליסה, תשולמנה במלואן ובתנאי נוסף שהמבוטח עודו חי"**. מהוראת המפקח למדים, כי באין תשלום מלוא חוב הפרמיות לא זכאי המבוטח לחידוש הפוליסה שבוטלה והיא נותרת מבוטלת.

30. המסקנה היא, משהמבוטח לא עמד בהסדר התשלומים במלואו על כל תנאיו, לא חודשה הפוליסה ובוודאי שלא הוארך חוזה הביטוח. די בכך כדי להביא לדחיית התביעה.

ג. המבוטח לא ביטל את חוזה הביטוח

31. כעת נבחן את טענת הנתבעת החילופית, כי ביטול הפוליסה היה ביטול יזום של המבוטח, הגם שלעניין זה אין משמעות אפקטיבית לאחר שנקבע כי הנתבעת ביטלה את הפוליסה כדין. סוגיה זו מוסדרת בסעיף 45 לחוק, הקובעת כי:

"(א) המבוטח רשאי בכל עת לבטל את החוזה בהודעה בכתב למבטח.

(ב) נקבע מוטב שאינו המבוטח קביעה בלתי חוזרת, והמבוטח ביטל את החוזה מכוח סעיף זה, על המבטח להודיע על כך מיד בכתב למוטב תוך ציון הוראות סעיף קטן זה, והמוטב רשאי, לא יאוחר מ-30 ימים מקבלת הודעת המבוטח, לאמץ, בהודעה בכתב למבטח, את החוזה על זכויותיו וחיוביו; הודיע המוטב כאמור, יוסיף החוזה לעמוד בתקפו, ואם נתבטל בינתיים – יתחדש, כשהמוטב בא במקום המבוטח.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

תא"ק 18-05-11741 בנק הפועלים תל אביב סניף שאול המלך 12532 נ' מנורה
מבטחים ביטוח בע"מ

סעיף 45(א) לחוק חוזה הביטוח מקנה למבוטח זכות קוגנטית לבטל את חוזה הביטוח בכל עת שהיא לפני תום תקופת הביטוח, לפי שיקול דעתו. המדובר בזכות שאינה ניתנת להתניה, אלא לטובת המבוטח או המוטב, בהתאם לאמור בסעיף 52(ב) לחוק. סעיף 45(ב) לחוק מקנה למוטב בקביעה בלתי חוזרת זכות לאמץ את החוזה שבוטל על ידי המבוטח לפי סעיף קטן (א).

32. כאמור לעיל, לאחר שהנתבעת ביטלה את הפוליסה, הרי שאין עוד משמעות לביטול נוסף שהגיע מצדו של המבוטח לאחר מכן. יחד עם זאת, יש מקום להבהיר את הסוגיה שעלתה במסגרת הדיון בתיק. הנתבעת טוענת, כי לאחר ביטולה של הפוליסה, ביום 6.7.17 פנתה אליה אחותו של המבוטח, הגב' אבני, והודתה כי על אף קבלת מכתבי ההתראה, ועקב מחסור כספי, לא יכול המבוטח לעמוד בתשלום הפרמיות ובחר לבטל את הפוליסה. מכתבה של הגב' אבני צורף כראיה לתצהיר הנתבעת, וסומן כנספח יב'. אלא שכטענת התובע, המדובר בתכתובת מייל אגבית של אחות המבוטח בעניינה שלה, שאינה מהווה הודעה בכתב על ביטול פוליסת הביטוח של המבוטח. והרי, בהתאם להוראת סעיף 45(א) לחוק, המבוטח הוא זה שרשאי ליתן הודעה בכתב למבטח על ביטול החוזה. בהתאם לסעיף 20 לחוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973, דרך ביטול חוזה הינו בהודעת המתקשר לצד השני, ועל כן, הכלל הרגיל הוא כי אין די, לשם שכלול הביטול, בהודעה או בידיעה שהגיעה לצד השני ממקור אחר (ראו: י. אליאס, שם, עמ' 752). לפיכך, אין מקום להסתמך על אמירתה של אחות התובע או של כל מקור אחר בעניין בעל משמעות יתרה כחוזה ביטוח.

33. מכאן המסקנה, שבאין הוכחה על הודעה שנתן המבוטח בעצמו לנתבעת, הרי שאין מקום להסיק כי זה ביטל את החוזה.

סוף דבר

34. בהתאם לנימוקים שפורטו לעיל, נמצא כי הנתבעת אכן ביטלה את הפוליסה כדין וכנדרש בסעיף 15 לחוק בשל פיגור המבוטח בתשלום דמי הביטוח. יתר על כן, הסדר התשלומים שערכה הנתבעת עם המבוטח לא האריך את תוקפה של הפוליסה משהמבוטח לא עמד בהסדר לפירעון מלוא חוב הפרמיה, כפי שסוכם עם הנתבעת. די בכך, כדי להביא לדחיית תביעת התובע לקבלת תגמולי הביטוח משמקרה הביטוח, דהיינו מותו של המבוטח, חל לאחר מועד שכלול ביטול הפוליסה בידי הנתבעת. לפנים מן הצורך, הובהר, כי בניגוד לטענתה החילופית של הנתבעת, המבוטח כשלעצמו לא נתן הודעה כדין על ביטול חוזה הביטוח, ועל כן, ביטולה של הפוליסה נובע אך מהודעת הביטול שלה עצמה כמבטחת ותו לא.

35. לאור האמור לעיל, דין התביעה להידחות. וכך אני מורה.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

**תא"ק 18-05-11741 בנק הפועלים תל אביב סניף שאול המלך 12532 נ' מנורה
מבטחים ביטוח בע"מ**

36. התובע ישא בהוצאות הנתבעת בגין שכ"ט עו"ד בסך של 90,000 ש"ח, בהוצאות המשפט
ובשכר העדים כפי שנפסק בפרוטוקול הדין. התשלום יבוצע בתוך 30 ימים.

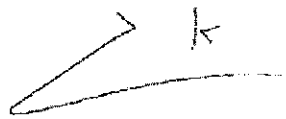
21/11/22

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי תי"א בתוך 60 ימים וכדין.

20/11/22

המזכירות תמציא העתק מפסק הדין לצדדים.

ניתן היום, י"ז כסלו תשפ"ב, 21 נובמבר 2021, בהעדר הצדדים.

אריה ביטון, שופט